

دانشگاه گیلان

فرم طرح درس

اطلاعات اولیه درس

عنوان درس	مقطع	نام مدرس	زمان بندی هفتگی	نوع درس	تعداد واحد درس
مبانی نظری مخاطرات محیطی	کارشناسی ارشد	ممنند سالاری	شنبه، ۱۷:۳۰-۱۵:۴۵ دوشنبه، هفته های زوج ۸-۹:۴۵	اجباری ☐ اختیاری	۲

محدوده علمی درس

پیش نیازها

- ۱) پیش نیاز ندارد ولی آشنایی با درس مخاطرات محیطی مرتبط با مقطع کارشناسی می تواند مفید باشد.
- ۲) پیش نیاز ندارد ولی آشنایی با درس مخاطرات انسانی مرتبط با مقطع کارشناسی می تواند مفید باشد.
- *پیش نیازها لزومی ندارد حتماً دروس باشند؛ بلکه پیش دانسته ها یا ابزارها را هم می تواند شامل شود.

روش آموزش

سخنرانی پرسش و پاسخ سمینار کار عملی (آزمایشگاه یا کارگاه)

منابع درس

- ۱) کیت اسمیت (۱۳۹۱)، مخاطرات محیطی، ترجمه: ابراهیم مقیمی و شاپور گودرزی نژاد، انتشارات سمت
- ۲) مقیمی، ابراهیم (۱۳۹۴)، دانش مخاطرات، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۳) مقیمی، ابراهیم (۱۳۹۱)، فلسفه تغییرات محیط، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴) رمضان اوزی (۱۳۹۰)، جغرافیای مخاطرات (مخاطرات انسانی و طبیعی)، ترجمه: محمد ظاهری، انتشارات دانشگاه تبریز
- ۵) مقالات پژوهشی مرتبط با مخاطرات در مجلات تخصصی

اهداف درس

اهداف کلی

در پایان این درس، انتظار می‌رود شما:

- ۱) درک مفاهیم کلیدی مخاطرات محیطی
- ۲) درک چهارچوب‌های نظری مخاطرات محیطی
- ۳) روش‌شناسی پایش مخاطرات
- ۴) ارزیابی و تحلیل و نقد مخاطرات
- ۵) ارزیابی و تحلیل‌های مقایسه‌ای
- ۶) بررسی و تحلیل موردی مخاطرات بر مبنای چهارچوب مفهومی و نظری و روش‌شناختی

مهارت‌هایی (شغلی، تحصیلی) که دانشجویان در پایان دوره فرا می‌گیرند

- ۱) درک مفهومی و نظری مخاطرات
- ۲) پایش سیستمی مخاطرات محیطی
- ۳) انجام و تحلیل فعالیت‌های مرتبط
- ۴) آمادگی علمی برای گذراندن دروس: ارزیابی مخاطرات محیطی و نیز مخاطرات ژئومورفولوژیک و مخاطرات منطقه‌ای ایران

ارزشیابی درس

سایر روش‌های ارزشیابی	امتحان میان‌ترم	امتحان پایان‌ترم
<p>کوئیز ۳ نمره</p> <p>حل تمرین --- نمره</p> <p>سمینار ۳ نمره</p> <p>نمرات تشویقی: ۲ نمره شامل مواردی نظیر:</p> <p>حل سؤالات چالشی، مطرح کردن مسائل و مباحث نو در ارتباط با مبانی نظری مخاطرات و نیز توسعه سیستم‌های پایش و ارزیابی مخاطرات و هر موردی که برای تشویق دانشجویان به مطالعه و تعمق بیشتر در نظر گرفته شود.</p>	<p>میان‌ترم ۱ ☒ --- نمره</p> <p>میان‌ترم ۲ ☒ --- نمره</p> <p>در هفته اول تاریخ و سرفصل‌های امتحانات میان‌ترم تعیین خواهد شد.</p>	<p>۱۴) نمره</p> <p>طبق تاریخ رسمی</p> <p>مندرج در تقویم</p> <p>آموزشی برگزار خواهد شد.</p>

سایر نکات

(نکات خاصی که هر مدرس ممکن است برای درسی در نظر داشته باشد اما در این طرح درس پیش‌بینی نشده است.)

آدرس‌های الکترونیکی لازم

آدرس الکترونیکی برای تماس با استاد

m.salari@uok.ac.ir

آدرس فضای ابری که منابع و تکالیف قرار می‌گیرند

(مثلاً) www.Dropbox.com

ساعت مراجعه دفتری و رفع اشکال

ساعت مراجعه و رفع اشکال: دانشجویان گرامی می‌توانند در طول ترم در روزهای شنبه ۱۵:۴۵ - ۱۴، یک‌شنبه ساعت ۴ تا ۵:۳۰ و نیز سه‌شنبه ۲ تا ۴ به دفتر کار اینجانب مراجعه حضوری داشته باشند. ضمناً دانشجویان می‌توانند از طریق ایمیل رسمی (m.salari@uok.ac.ir) مسائل درسی خود را مطرح و جواب را نیز دریافت دارند.

کلاس حل تمرین

به فراخور زمان و نیاز کلاس، ممکن است در طول ترم جلسات حل تمرین و رفع اشکال با حضور استاد درس و یا استاد حل تمرین برگزار شود. حضور در این کلاس‌ها، مانند جلسات اصلی الزامی است. زمان و مکان تشکیل کلاس حل تمرین اعلام شود.

قوانین

- ۱) حضور در کلاس اجباری است.
- ۲) شرکت در کوئیزها لازم است.
- ۳) شرکت در بحث‌های کلاسی ضروری است.
- ۴) شرکت موثر و جواب به طرح مسائلی چالشی مرتبط با حوزه مخاطرات لازم است.
- ۵) انجام پروژه و نیز تحویل و ارائه آن بر مبنای سرفصل در قالب کار عملی الزامی است.

تکالیف

جزئیات برنامه:

در طول ترم تحصیلی با توجه به ماهیت درس که مبانی نظری مخاطرات است، یک موضوع و مساله به عنوان فعالیت به دانشجویان داده می‌شود که بحث و جواب تحلیلی به آن ضروری است.

تحویل فعالیت‌ها هم به عنوان فعالیت تشویقی در نظر گرفته می‌شوند و در صورت عدم تحویل و انجام باعث کسر در نمره پایانی خواهد شد.

بر مبنای سرفصل درس و در مسیر درک مبانی نظری مخاطرات و چهارچوب‌های مفهومی آن و نیز مبحث ارزیابی مخاطرات، فعالیت عملی در قالب پروژه بر مبنای مباحث عملی مورد بحث و انجام در کلاس ضروری است.

پروژه باید در یک چهارچوب تحلیلی ارائه داده شود.

در راستای درک درس و نیز انجام بخش عملی آن در قالب پروژه، انتظار می‌رود که هر هفته حداقل ۴ ساعت و بیشتر را برای فعالیت خارج از کلاس به کتابخانه و سایت‌های تخصصی و مقالات تخصصی و پژوهشی و نیز مباحث و روش‌شناختی ارزیابی مخاطرات مرتبط اختصاص دهید.

زمان بندی هفتگی

سرفصل‌ها باید برای ۱۵ هفته تنظیم شوند. هر هفته ممکن است شامل ۱ جلسه یا بیشتر باشد.

توضیحات ستون‌ها:

سرفصل‌ها: نام سرفصل‌ها و شماره فصول یا محدوده صفحات کتب منبع آورده شود.

ستون تکالیف: منظور از تکلیف، گزارش کار (آزمایشگاه یا کارگاه)، حل تمرین، پروژه کلاسی، جمع‌آوری داده، ترجمه، ارائه گزارش از مقالات علمی مرتبط و غیره است.

ستون نمره: درصد یا میزان نمره یا تعداد سؤال مورد انتظار از این سرفصل در امتحان، درج شود.

شماره هفته	سرفصل‌ها	تحویل تکالیف	بخش عملی کلاس	نمره
۱	<p>نام سرفصل: چرایی مخاطرات</p> <ul style="list-style-type: none"> - واکاوی سطح زمین در قالب سیستم‌های ژئومورفیک - تحلیل لندفرمی - فرایند شناسی (فرایندهای اولیه و فرایندهای تشدیدی و ثانویه) - واکاوی مکانی و فضایی <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۲ و ۳</p>			
۲	<p>نام سرفصل: ژئوسیستم‌ها و مخاطرات محیطی</p> <ul style="list-style-type: none"> - دیدگاه آستانه و تعادل در ژئوسیستم‌ها - حریم فرم‌های طبیعی - منحنی رشد ژئوسیستم‌ها - واکاوی دیدگاه پوزیتیویستی (رشدی) و نیز توسعه پایدار در سطح محیط - ضرورت جایگزینی مخاطرات محیطی <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۲ و ۵</p>		ابعاد، شاخص‌ها و سنجه‌های مخاطرات	
۳	<p>نام سرفصل: ترمینولوژی مخاطرات</p> <ul style="list-style-type: none"> - ارزیابی ریشه‌ای قدیم مخاطرات - ارزیابی ریشه‌ای جدید مخاطرات - واکاوی ذهنی مخاطرات - تحقیقات سیستماتیک در مورد مخاطرات - بررسی علل گرایش به مخاطرات <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۲</p>			

	مدل CBDM در مخاطرات		<p>نام سرفصل: تعاریف و مفاهیم مخاطرات</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعاریف مخاطرات از منظرهای مختلف - تعریف از منظر سیستمی (مخاطرات محیطی) - کاربرد و اثر گذاری تعریف سیستمی (ذکر نمونه های موردی) - تعاریف جدید مخاطرات محیطی - جایگاه انسان در مخاطرات با تعاریف جدید (ذکر نمونه موردی) <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۲ و ۴</p>	۴
			<p>نام سرفصل: بررسی مفاهیم مرتبط با مخاطرات</p> <ul style="list-style-type: none"> - مفهوم خطر - مفهوم احتمال خطر - مفهوم مصیبت - مفهوم بحران - ذکر نمونه های موردی و عینی در سطح محلی تا بین المللی <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۱ و ۴</p>	۵
	مدل CBDM در مخاطرات		<p>نام سرفصل: طیف مخاطرات</p> <ul style="list-style-type: none"> - طیف مخاطرات با نگرش سیستمی - واکاوی مخاطرات بر مبنای شدت (غیر ارادی) - واکاوی مخاطرات بر مبنای انتشار (ارادی) - مخاطرات بینابینی - واکاوی نمونه های موردی در مقیاس های متفاوت و از انواع موجود - ارزیابی نمونه های موردی این مفاهیم در بازه های زمانی جدید <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۱</p>	۶
			<p>نام سرفصل: مخاطرات محیطی از منظر فلسفی</p> <ul style="list-style-type: none"> - بررسی دیدگاه های متفاوت انسان و محیط - دیدگاه انسان محور در ارتباط با محیط - دیدگاه زیست محور در ارتباط با محیط - دیدگاه اکوسیستم محور در ارتباط با محیط - دیدگاه اسلام در ارتباط با مدیریت محیط - اخلاق محیطی - حقوق ژئوسیستم ها و مخاطرات 	۷

			<p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۵</p>	
	مدل DROP در مخاطرات		<p>نام سرفصل: آسیب پذیری و تاثیر افتراقی مصیبت</p> <ul style="list-style-type: none"> - ویژگی ها و شاخصه های مشترک مخاطرات و مصیبت ها - اصل آسیب پذیری - واکاوی آسیب پذیری انسان در برابر خطر - مقایسه کشورها از منظر آسیب پذیری در قالب سیستم - تحلیل تاثیر افتراقی مصیبت ها - اقتصاد و آسیب پذیری - توسعه نیافتگی و آسیب پذیری - روند مصیبت ها و الگوهای خطر پذیری (ریسک) <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۱ و ۲</p>	۸
			<p>نام سرفصل: مخاطره شناسی و مخاطره شناسی نوین</p> <ul style="list-style-type: none"> - طرح مخاطره شناسی به عنوان مبحثی نوین در حوزه مخاطرات - طرح در قالب کارآفرینی اکولوژیک - طرح در قالب کارآفرینی محیطی - بررسی عوامل رفتاری، اجتماعی و محیطی - اثرات مخاطره شناسی نوین - مخاطره شناسی نوین و توسعه پایدار - تحلیل نمونه های موردی مثبت و منفی <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۲ و ۳</p>	۹
	سمینار: واکاوی موردی مخاطرات در چهارچوب مفاهیم و مراحل چهارگانه		<p>نام سرفصل: مخاطره شناسی مبتنی بر رفتار</p> <ul style="list-style-type: none"> - واکاوی مکاتب رفتارگرا - مراحل رفتارشناسی برای مخاطرات - جایگاه روش های رفتاری در مدیریت مخاطرات - جایگاه خود کنترلی رفتار در مدیریت مخاطرات - جایگاه پیشگیری و درمان در مکتب رفتاری در سطح جوامع در معرض مخاطره <p>آدرس مباحث در کتب منبع: منبع ۱ و ۲</p>	۱۰
			<p>نام سرفصل: مخاطره شناسی مبتنی بر ساختار</p> <ul style="list-style-type: none"> - چارچوب مکتب ساختاری 	۱۱

			<p>- نقاط قوت و ضعف مکتب ساختاری در حوزه مخاطرات</p> <p>- تحلیل مخاطرات بر مبنای دیدگاه ساختاری</p> <p>- نتایج ساختارسازی مناسب و نامناسب در مخاطرات</p> <p>- واکاوی مدیریت مبتنی بر ساختار</p> <p>- راهبردهای جدید مبتنی بر ساختار سازی بین المللی در مخاطرات</p> <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۱ و ۲</p>	
	<p>سمینار: مخاطرات، افتراقات مکانی و آسیب پذیری</p>		<p>نام سرفصل: تحلیل تاب آوری و جایگاه آن در مخاطرات</p> <p>- تبیین مفهوم تاب آوری</p> <p>- ابعاد و شاخص ها در ایجاد تاب آوری</p> <p>- جوامع و محیط های تاب آور و مولفه های آن در ارتباط با مخاطرات</p> <p>- روش ها و مدل های سنجش و تحلیل تاب آوری مرتبط با مخاطرات</p> <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۵</p>	۱۲
			<p>نام سرفصل: تاب آوری سازمانی و بحران</p> <p>- بررسی مفهومی موضوع و جایگاه آن</p> <p>- مولفه ها و شاخص های سازمان های تاب آور در مخاطرات</p> <p>- مدل های ارزیابی تاب آوری سازمانی</p> <p>- تحلیل معیارها و زیر معیارهای مرتبط با آن</p> <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۵</p>	۱۳
	<p>سمینار: مخاطرات و تاب آوری مبتنی بر تحلیل مقایسه ای در سیستم ها</p>		<p>نام سرفصل: مدیریت مخاطرات</p> <p>- جایگاه برنامه ریزی در مدیریت در مخاطرات</p> <p>- جایگاه سطوح جغرافیایی در مخاطرات</p> <p>- مخاطرات محیطی در کشورهای توسعه یافته</p> <p>- مخاطرات محیطی در کشورهای در حال توسعه</p> <p>- ارزیابی مقایسه ای مخاطرات با نگرش مقایسه ای و سیستمی و جایگاه مدیریت در آنها</p> <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۱ و ۲ و ۳</p>	۱۴
	<p>سنجش نهایی</p>		<p>نام سرفصل: پایش مخاطرات محیطی</p>	۱۵

			<ul style="list-style-type: none"> - ارزیابی مخاطرات محیطی موردی - ارزیابی مبتنی بر روش‌های تئوریک - ارزیابی مبتنی بر روش‌های میدانی - ارزیابی پرسشنامه‌ای مخاطرات محیطی - ارزیابی ترکیبی مخاطرات محیطی <p>آدرس مباحث در کتب منبع:</p> <p>منبع ۵</p>	
--	--	--	--	--